

NORGES HØYESTERETT

Den 14. mars 2007 avsa Høyesterett kjennelse i

HR-2007-00498-A, (sak nr. 2006/1698), straffesak, anke,

A (advokat John Christian Elden)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Jan Glent)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Skoghøy**: Saken gjelder straffutmåling i en sak hvor de dominerende forhold er organisert innførsel og salg av meget betydelige kvanta amfetamin, jf. straffeloven § 162 tredje ledd første punktum sammenholdt med § 60 a.
- (2) Ved tiltalebeslutning 2. februar 2006 av Det Nasjonale Statsadvokatembetet ble A, født 00.00.1963, sammen med fire andre personer satt under tiltale for Nedre Romerike tingrett. For A gikk hovedpostene i tiltalen ut på at han som ledd i virksomheten til en organisert kriminell gruppe hadde innført og solgt meget betydelige kvanta amfetamin. I tillegg ble han tiltalt for å ha oppbevart et mindre kvantum amfetamin, for å ha overtrådt regnskapslovgivningen ved å ha unnlatt å bokføre inntekter for enkeltpersonsforetaket Ristorante La Rosa og for å ha overtrådt merverdiavgiftsloven og ligningsloven ved å ha gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger til merverdiavgiftsmyndighetene og ligningsmyndighetene om inntekter fra restaurantvirksomheten.
- (3) Tingretten avsa dom 12. mai 2006. For A har dommen denne domsslutning:

”1. A, født 00.00.1963, dømmes for overtredelse av straffeloven § 162 første og tredje ledd, jfr § 60a, straffeloven § 162 første og annet ledd, jfr § 60 a, straffeloven § 162 første ledd, jfr § 60 a, merverdiavgiftsloven § 72 nr 1 og 3, jfr straffeloven §§ 270 og 271, straffeloven § 286 annet straffalternativ, jfr § 288, jfr regnskapsloven av 1977 § 1, § 4, § 5 og § 6, regnskapsloven av 1998 § 8-5

første ledd annet straffalternativ, jfr § 1-2 annet ledd, § 10-2, § 5 i regnskapsloven av 1977 og § 6 i regnskapsloven av 1977 og ligningsloven § 12-1 nr 1 a, jfr § 12-2, alt sammenholdt med straffeloven § 62 første ledd, til fengsel i 16 – seksten – år.

I fradrag for utholdt varetekt går 167 dager, jfr straffeloven § 60.

2. **A, født 00.00.1963, dømmes til å tåle inndragning til fordel for statskassen av kr 3.250.757, jfr strl §§ 34 og 37 d.**

6. **Saksomkostninger idømmes ikke.”**

- (4) A anket til Eidsivating lagmannsrett over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet for så vidt gjaldt narkotikalovbruddene, samt over inndragningen. Også én av de andre domfelte anket.

- (5) Lagmannsretten avsa 16. oktober 2006 dom som for A har denne domsslutning:

- ”1. **A, f. 00.00.1963, dømmes for overtredelse av straffeloven § 162 første og tredje ledd jf. § 60 a, straffeloven § 162 første og annet ledd jf. § 60 a, straffeloven § 162 første ledd og de forhold som er rettskraftig avgjort ved Nedre Romerike tingretts dom av 12. mai 2006, alt sammenholdt med straffeloven § 62 første ledd, til fengsel i 16 – seksten – år.**

Til fradrag i straffen kommer 324 dager for utholdt varetekt.

2. **A dømmes til å tåle inndragning til fordel for statskassen etter straffeloven § 34 og § 37 d med 2.920.757 – tomillionernihundreogtjuetusensjuhundreogfemtisju – kroner med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra 2 – to – uker etter dommens forkynnelser.**

4. **Saksomkostninger ilegges ikke.”**

- (6) A har anket til Høyesterett over straffutmålingen. Han har anført at straffen ut fra sammenlignbar rettspraksis er utmålt vesentlig for strengt. Etter domfeltes syn vil bestemmelsen i straffeloven § 60 a om forhøyelse av strafferammen når en straffbar handling er utøvd som ledd i virksomheten til en organisert kriminell gruppe, ha mindre selvstendig betydning i narkotikasaker, da den omstendighet at handlingen har skjedd som ledd i organisert virksomhet, uansett er et straffutmålingsmoment og et tema for vurderingen av overtredelsens grovhet.

- (7) *Jeg er kommet til at anken ikke kan føre frem.*

- (8) A er født i Nord-Irak og utvandret til Polen i 1980. Han ble gift i Polen med en av de øvrige tiltalte i sakskomplekset, og i 1988 flyttet han sammen med familien til Norge. Etter først å ha bodd på forskjellige steder på Østlandet, flyttet han i 1994 til Fetsund og startet pizzarestauranten Ristorante La Rosa. Denne har vært organisert som et ansvarlig enkeltpersonsforetak og vært drevet som en familiebedrift.

- (9) A er dømt for i tidsrommet fra januar 2003 til januar 2005 å ha hatt befatning med i underkant av 45 kg amfetamin. Av dette kvantum skal han ha innført ca. 20,8 kg – hvorav

ca. 4,8 kg ble beslaglagt på grensen til Norge – og forsøkt å innføre ca. 16,9 kg. Av det kvantum han har innført, er han dømt for å ha videresolgt vel 9,5 kg. Dessuten er han dømt for å ha solgt i underkant av 7 kg amfetamin fra andre narkotikapartier enn dem han er dømt for å ha innført. Han er også dømt for oppbevaring av 97 gram amfetamin, som inngår i det kvantum han er dømt for å ha innført. Lagmannsretten har funnet at A har hatt et netto utbytte fra narkotikasalg i 2003 på minst kr 550 000 og i 2004 på minst kr 750 000.

- (10) I tillegg til narkotikalovbruddene er A dømt for i perioden 1994–2004 å ha unnlatt å bokføre og oppgi til merverdiavgiftsmyndighetene omsetning i enkeltpersonsforetaket Ristorante La Rosa for over kr 4 000 000 og for i sine selvangivelser for 2000 og 2001 å ha unnlatt å ta med omsetning på kr 1 207 556 med et tilhørende skattepliktig overskudd på kr 453 547.
- (11) Etter det lagmannsretten har lagt til grunn, har A ledet en organisert kriminell gruppe som har stått for innførsel av amfetamin til Norge og salg her. Den organisasjonen han har ledet, har stått i kontakt med en kriminell organisasjon i Polen, som blant annet har drevet utførsel av amfetamin til Norge og Sverige.
- (12) Ved lovendring 4. juli 2003, som trådte i kraft straks, fikk straffeloven en ny § 60 a, som fastsetter:

”Dersom en straffbar handling er utøvet som ledd i virksomheten til en organisert kriminell gruppe, forhøyes maksimumsstraffen i straffebudet til det dobbelte, likevel ikke med mer enn 5 års fengsel.

Med organisert kriminell gruppe menes en organisert gruppe på tre eller flere personer som har som et hovedformål å begå en handling som kan straffes med fengsel i minst 3 år, eller hvor en vesentlig del av virksomheten består i å begå slike handlinger.

Forhøyelse av maksimumsstraffen etter bestemmelsen her får anvendelse i forhold til lovbestemmelser som tillegger strafferammen rettslig virkning, hvis ikke annet er bestemt.”

- (13) Da de narkotikalovbrudd som A er dømt for, er begått som ledd i virksomheten til en organisert kriminell gruppe, kommer denne bestemmelse til anvendelse for den del av disse lovbruddene som er utført etter 4. juli 2003.
- (14) Strafferammen for overtredelse av straffeloven § 162 tredje ledd første punktum er fengsel fra tre til 15 år. Som følge av de øvrige forhold A er dømt for, samt anvendelsen av straffeloven § 60 a, er strafferammen i den foreliggende sak 20 års fengsel, se straffeloven §§ 62 og 60 a, jf. § 17 bokstav a.
- (15) Forsvareren har anført at straffeloven § 60 a ikke er ment å skulle ha noen selvstendig betydning for narkotikasaker da det at virksomheten er organisert, vil inngå ved subsumeringen under straffeloven § 162 andre eller tredje ledd, og er reflektert i det straffutmålingsnivå som er etablert i rettspraksis. Han har i denne forbindelse vist til at Justisdepartementet i det høringsnotat som lå til grunn for lovbestemmelsen, blant annet har uttalt:

”Når det gjelder straffeloven § 162 om narkotikaforbrytelser, legger departementet til grunn at det normalt ikke vil være anledning til å skjerpe strafferammen som følge av ny § 60 a. Straffeloven § 162 annet ledd om grov narkotikaforbrytelse har en

strafferamme på 10 års fengsel, og ved grovhetsvurderingen skal det blant annet legges særlig vekt på overtredelsens karakter. Ved vurderingen vil det være et sentralt moment at virksomheten er organisert. Dersom det er tale om et meget betydelig kvantum narkotika, og det foreligger særdeles skjerpende omstendigheter, forhøyes strafferammen til 21 års fengsel, jf. tredje ledd. I Ot.prp. nr. 23 (1983–1984) s. 29 uttales det at dette straffalternativet primært tar sikte på tilfeller hvor man skulle ‘komme over en av de virkelig store bakmenn bak narkotikaomsetningen’. Noen ytterligere straffskjerpelse etter ny § 60 a vil derfor sjelden være aktuelt når det gjelder narkotikaforbrytelser” (Ot.prp. nr. 62 (2002–2003) om lov om endringer i straffeloven og straffeprosessloven mv. (lovtiltak mot organisert kriminalitet og menneskehandel, gjengangerstraff mv.), side 40).

- (16) For meg fremstår det som noe uklart hva som ligger i denne uttalelsen. Bestemmelsen ble vedtatt med en noe annen utforming enn i høringsnotatet. I odelstingsproposisjonen uttaler departementet i spesialmotivene til § 60 a:

”Bestemmelsen åpner adgang til å skjerpe straffen ved organisert kriminalitet, men pålegger ingen plikt. Retten må i det enkelte tilfelle fastsette en straff som er rimelig og rettferdig. Hvorvidt straffen skal skjerpes, vil særlig bero på hvilken rolle den siktede har hatt i den organiserte kriminelle gruppen. Et hovedformål er å straffe bakmennene i organisert kriminalitet og andre sentrale aktører strengt. Overfor disse gruppene mener departementet at det for flere forbrytelsestyper kan være behov for å skjerpe straffen vesentlig i forhold til gjeldende praksis. ... Departementet legger derimot til grunn at det ofte ikke vil være rimelig å skjerpe straffen i forhold til helt perifere aktører, selv om unntak kan tankes. – Omfanget av den organiserte kriminaliteten vil være et annet sentralt moment” (Ot.prp. nr. 62 (2002–2003), side 93).

- (17) Etter min oppfatning må straffeloven § 60 a forstås slik at det ved straffutmålingen skal legges vekt på hvorvidt det straffbare forhold er utøvd som ledd i virksomheten til en organisert kriminell gruppe. Hvorvidt det er behov for å skjerpe straffenivået i forhold til tidligere praksis, avhenger av hvilken rolle vedkommende har, og hvor langt organiseringsmomentet er tillagt vekt i de tidligere avgjørelser som benyttes som sammenligningsgrunnlag.

- (18) Lagmannsretten har for A fastsatt en straff på fengsel i 16 år. Som begrunnelse for straffutmålingen har lagmannsretten uttalt:

”Det er narkotikaforbrytelsene som er de alvorligste ved fastsettingen av straffen. A har hatt befatning med svært store mengder amfetamin, og har ledet en virksomhet med innførsel og salg over en lang tidsperiode. Det er skjerpende at virksomheten har vært godt organisert og har inngått som et ledd i narkotikatrafikk som har vært ledet fra et utenlandsk kriminelt miljø. Til tross for gjentatte avsløringer og pågripelser av kurérer, har ikke trafikken stoppet, men nye kurérer er kynisk satt inn i trafikken. I tillegg til de generelle straffutmålingsmomenter knyttet til spredningsfaren, må det i saken her legges spesiell vekt på at A har benyttet unge mennesker i virksomheten, bl.a. sønnen B (f. 1984) og nevøen C (f. 1983). Det må også legges betydelig vekt på at særlig B må ha stått i et sterkt avhengighetsforhold til faren, som denne grovt har utnyttet. Det samme gjelder også for C, som bodde hos familien A det første året etter at han kom alene til Norge som umyndig i 1999. A var hans norske verge inntil han ble myndig.

Straffeloven § 60 a kommer til anvendelse både for innførselen, deler av oppbevaringen og den del av salget som har funnet sted etter 4. juli 2003, da denne lovbestemmelsen trådte i kraft.

Den økonomiske kriminalitet knyttet til restaurantdriften har pågått over svært lang tid, og har vært vanskelig å avsløre. Den straffbare del av virksomheten er planmessig

utført. Det er ført regnskaper som har fremstått som fullstendige, og det er brukt falske bilag.”

- (19) Etter en samlet vurdering finner jeg den straff som lagmannsretten har fastsatt, passende. Slik lagmannsretten har formulert seg i begrunnelsen for straffutmålingen, kan det virke som om den virksomhet A har drevet i Norge, har vært ledet av den polske organisasjon. Dette er det imidlertid ingen holdepunkter for. A har vært hovedmann for og ledet en egen organisert kriminell gruppe i Norge, som har samarbeidet med den polske organisasjonen. For øvrig tiltrer jeg lagmannsrettens straffutmålingsbetraktninger. Selv om det er en forutsetning for å drive med innførsel og omsetning av narkotika at man har kriminelle kontakter, må den omstendighet at domfelte har ledet et organisert kriminelt nettverk, tillegges vesentlig vekt i skjerpende retning.
- (20) Ved straffutmålingen må det også tillegges vekt i skjerpende retning at de kvanta amfetamin A er dømt for å ha innført eller forsøkt å innføre, fordeler seg på flere partier som hver for seg er meget betydelig. De kvanta han er dømt for å ha innført, fordeler seg på et kvantum på ca. 5 kg, et kvantum på ca. 4 kg, et kvantum på ca. 7 kg og et kvantum på ca. 4,8 kg, mens de kvanta han er dømt for å ha forsøkt å innføre, fordeler seg på et kvantum på ca. 7,1 kg og et kvantum på ca. 9,8 kg. For amfetamin går grensen for anvendelsen av straffeloven § 162 tredje ledd ved ca. 3 kg, jf. Rt. 1997 side 1667. Dette innebærer at de kvanta amfetamin som A er dømt for å ha innført eller forsøkt å innføre, hver for seg kvalifiserer for anvendelse av § 162 tredje ledd.
- (21) Domfeltes anke må etter dette forkastes.
- (22) Til fradrag i straffen går 473 dager for utholdt varetekt.
- (23) Jeg stemmer for denne

K J E N N E L S E :

Anken forkastes.

Til fradrag i straffen går 473 – firehundreogsyttitre – dager for varetektsfengsel.

- (24) Dommer **Øie:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (25) Kst. dommer **Sverdrup:** Likeså.
- (26) Dommer **Tønder:** Likeså.
- (27) Dommer **Tjomsland:** Likeså.
- (28) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

K J E N N E L S E :

Anken forkastes.

Til fradrag i straffen går 473 – firehundreogsyttitre – dager for varetektsfengsel.

Riktig utskrift bekreftes: